

ARGUS

de stem van sprakeloze wilde dieren

Extra dikke uitgave

Colofon

ISSN 0166-5073

Argus is het tijdschrift van De Faunabescherming. Argus wordt twee keer per jaar toegestuurd aan donateurs die ten minste € 16,- per jaar betalen via postbanknummer 116072 te Renkum. Sympathisanten betalen € 5,- per jaar en ontvangen jaarlijks de Fauna-nieuwsbrief. Indien u Stichting De Faunabescherming testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Donateursadministratie

Postbus 150, 6870 AD Renkum,
Postbanknummer 116072.
Voor adreswijzigingen en vragen over de jaarlijkse donatie kunt u ons mailen:
donateurs.adm@faunabescherming.nl
Bij betaling vanuit het buitenland dient men de volgende codes te gebruiken:
IBAN: NL84INGB0000116072 en BIC: INGBNL2A.

Secretariaat

Mw. A.P. de Jong,
Amstedijk Noord 135, 1183 TJ Amstelveen,
Telefoon (020) 641 07 98, Telefax (020) 647 37 00,
E-mail: info@faunabescherming.nl

Penningmeester

Mw. I. v.d. Abeele,
Korenbloemstraat 30, 6871 WE Renkum,
Telefoon (0317) 318487

Bestuur

I. v.d. Abeele, H. Aslander, G.A. Ellenbroek,
A.P. de Jong, H.H. Niesen, B. Ros, S.H.D. Voss.

Medewerkers

Gerard Ellenbroek, Pauline de Jong, Harm Niesen,
Betty Ros, Inge Sloos.

Redactie

Nettie Dekker,
E-mail: redactie.argus@faunabescherming.nl

Website

www.faunabescherming.nl

Lay-out en druk

Van Berkum Graphic Solutions, Zwaag

Doelstelling

Stichting De Faunabescherming is een niet-gesubsidieerde, landelijke vrijwilligersorganisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeleid. Stichting De Faunabescherming tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van onderzoek en het bekendmaken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Inhoud

<i>Redactie. Redactioneel.</i> Wisseling van de wacht en andere veranderingen.	3
<i>Redactie. Oproep aan de lezers, Afscheid Gerard Ellenbroek, Laat de ganzen niet stikken!</i>	4
<i>Harm Niesen. Nieuwe Wet natuur.</i> Wat kunnen we verwachten van de nieuwe Wet natuur? Van de voorzitter. Naar een verantwoord faunabeheer.	5
<i>Harm Niesen. 'Zeeuwse' mosselen.</i> De mythe van echt Zeeuwse mosselen.....	7
<i>Harm Niesen. Kievit is geen weidevogel meer.</i> De Friezen mochten weer eieren rapen dit jaar.	8
<i>Redactie. De foto en het verhaal. Hinde in 't groen.</i> Anouk van der Zee vertelt over haar favoriete wildfoto.....	10
<i>Redactie. Geen genade voor aangereden wild.</i> Waarom wacht aangereden groot wild in Lochem de kogel?	12
<i>Pauline de Jong. Jaarvergadering 2013.</i> De jaarvergadering in de Biesbosch was een doorslaand succes.....	14
<i>Age de Vries. Biezen, water, wilgen en woorden.</i> Een donateur vertelt over de Jaarvergadering en de Biesbosch.....	16
<i>Arno Zieltjens. Boottocht Brabantse Biesbosch.</i> Een donateur beschrijft hoe hij de jaarvergadering heeft beleefd. ...	19
<i>Cassandra. De plezierslager.</i> Column.....	21
<i>Harm Niesen en Nettie Dekker. De kwestie: damherten.</i> Hoe zit het nu precies met de damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen?.....	22
<i>Inge Sloos. Op plezierjacht in het buitenland. Een kijkje in de wereld van jachtreizen.</i> Een ontluisterende beschrijving van het principe 'U vraagt, wij draaien'.	24
<i>Betty Ross. De buit van de vos.</i> Een samenvatting van actueel dierenleed in de media.	30
<i>Konijn. Vogelvrij.</i>	32

Voorpagina:

Damhert. Foto: Ineke van den Abeele

Redactioneel

NETTIE DEKKER

Deze *Argus* is iets later uitgekomen dan u gewend bent. Dit heeft meerdere redenen. Gerard Ellenbroek, jarenlang de belangrijkste persoon achter *Argus*, nam afscheid van het blad. Ook heeft De Fauna-bescherming steeds meer moeite om met een kleine groep mensen alle ballen in de lucht te houden. Uit de lezersenquête bleek dat de donateurs *Argus* op prijs stellen en niet willen dat het blad verdwijnt. Daarom is besloten om het blad voorlopig tweemaal per jaar te laten uitkomen. Nummer 2 moet eind september bij u op de mat liggen.

In dit eerste nummer van het jaar (en het eerste nummer onder mijn hoede) vindt u enkele nieuwe rubrieken. Ook is de opmaak aangepast. We hopen dat deze veranderingen bij u in de smaak vallen. In het volgende nummer vertel ik meer over de veranderingen. Suggesties voor onderwerpen en artikelen blijven natuurlijk van harte welkom.

Zoals gebruikelijk legt De Faunabescherming eenmaal per jaar verantwoording af over haar activiteiten. De jaarvergadering vond dit jaar plaats op 11 mei. Een recordaantal donateurs meldde zich aan de kade in Drimmelen voor een tocht met de Zilvermeeuw in de Brabantse Biesbosch. In deze *Argus* vindt u een samenvatting van het officiële gedeelte van de dag en enkele persoonlijke impressies van donateurs. We kijken terug op een bijzonder geslaagde dag, waarin we dan wel geen bevers hebben gezien, maar wel veel ander moois. De Biesbosche zeearenden zijn door een aantal mensen wel gespot.

Het is een moeilijke en hectische periode geweest voor De Faunabescherming. Provincies namen meer dan eens beslissingen waartegen we in het geweer moesten komen. Denk maar

aan het Kievitseieren rapen in Friesland, afschot van de damherten in Noord-Holland en de massale vergassing van ganzen. Op dit moment ligt de nadruk van de activiteiten op het procederen tegen 'wildonvriendelijke' besluiten van overheden. Daaraan heeft de stichting haar handen meer dan vol.

We vinden het belangrijk om een tegengeluid te blijven laten horen met al het jagersgeweld in Nederland. Nog nooit klonken er zo vaak en zo veel projachteluiden in de verschillende media. Dit terwijl de meerderheid van de Nederlanders onveranderd tegen de jacht is. Helaas heeft De Faunabescherming te weinig capaciteit om haar eigen geluid net zo vaak te laten horen als jagers dat doen. Vooral voor een effectief gebruik van de social media ontbreekt het ons aan menskracht.

Wilt u ons een handje helpen om tegengif te bieden aan de steeds sterker wordende jachtlobby, help ons dan. In deze *Argus* vindt u informatie over wat u kunt doen om de stem van wilde dieren in nood vaker te laten horen.

Jagen?
Natuurlijk
niet!

Oproep aan de lezers

Argus valt sinds kort onder de hoede van Nettie Dekker, een nieuwbakken lid van De Faunabescherming. Zij neemt, in ieder geval voor de periode van één jaar, het redactiestokje over van Gerard Ellenbroek. Nettie is al lange tijd actief voor dierenwelzijn. Zo heeft ze sinds 2009 een blog over het onderwerp en schrijft ze columns voor diverse platforms. Tijdens de jaarvergadering deed ze een dringende oproep aan de aanwezigen om De Faunabescherming te helpen haar boodschap te verspreiden.

'U hoorde al dat uit de enquête bleek dat de donateurs graag willen dat *Argus* blijft bestaan. En dat wil De Faunabescherming natuurlijk ook. *Argus* is maar één onderdeel van wat De Faunabescherming doet. Om de verschillende publicaties en uitingen beter in te zetten en een zo groot mogelijke vuist te vormen, hebben we een redactieraad gevormd. De taak van de redactieraad is om de media beter aan elkaar te koppelen en meer gebruik te maken van de social media om de boodschap van De Faunabescherming uit te dragen. Maar dit kunnen we niet alleen.'

Hoe kunt u helpen?

- De redactie zoeken mensen die actief willen zijn op Facebook en Twitter en de boodschap van De Faunabescherming helpen verspreiden.
- De LinkedIn-groep heeft dringend een moderator of netwerker nodig die de groep tot leven wil wekken.
- De webmaster zoekt mensen die willen helpen met de digitale nieuwsbrief en het actueel houden van de website.

De redactie hoopt dat de aanhangers De Faunabescherming van informatie blijven voorzien, door misstanden bij de jacht te melden, ervaringen met jagers door te geven en door haar suggesties aan de hand te doen om de stem van tegenstanders van de jacht luider te laten klinken. Zonder nieuwe en meer helpende handen ziet de toekomst van De Faunabescherming en daarmee van een van de weinige organisaties die vecht voor het welzijn van dieren in het wild er niet rooskleurig uit.

Afscheid Gerard Ellenbroek

Alle lezers van *Argus* kennen hem, want hij is vele jaren lang vormgever en eindredacteur van het blad geweest. Maar weinigen kennen hem echt. Gerard neemt na al die jaren afscheid en het is hem gegund.

Bescheiden en onopvallend, maar keihard werkend en gezegend met een zeer helder oordeel. Wij vinden het jammer dat hij ermee ophoudt, maar nogmaals, het is hem van harte gegund.

De eerste tekenen dat we erin zullen slagen voor een waardige opvolger te zorgen zijn er gelukkig al.

Harm Niesen, namens de Faunabescherming

Laat de ganzen niet stikken!

'Met één penningstreek heeft staatssecretaris Bleker duizenden ganzen veroordeeld tot de dood in de gaskamer. De Faunabescherming wil zo veel mogelijk ganzen redden, maar heeft daarbij uw steun nodig.' Dit is de boodschap van het filmpje 'Laat de ganzen niet stikken' dat De Faunabescherming in de zomer van 2012 liet maken. Helaas zijn de ganzen nog altijd niet veilig. Daarom vragen wij: bekijk het filmpje op YouTube (google op youtube + titel film) en deel het met zo veel mogelijk mensen!

Naar een verantwoord faunabeheer

In deze Argus neemt voorzitter Harm Niesen een aantal actuele zaken onder de loep. Als eerste de nieuwe Wet natuur die op dit moment bij het kabinet ligt voor aanpassing. Staatssecretaris Dijkema wil de nota van wijziging van het wetsvoorstel nog voor de zomer naar de Tweede Kamer sturen. In 'De kievit is geen weidevogel meer', gaat hij in op de gevolgen van het rapen van kievitseieren. Een gebruik waarvoor de provincie Friesland ook dit jaar weer toestemming gaf. Ten slotte prikt hij de mythe van de 'echte' Zeeuwse mossel door.

Nieuwe Wet natuur

Binnen een jaar moet er een nieuwe Wet natuur zijn, als opvolger van de Flora- en faunawet. Helaas, met het onzalige ontwerp van Bleker als basis. Het voornemen van de huidige coalitie is dan wel om de extreme ellende uit dat voorstel te verwijderen, maar of dat eigenlijk wel kan, is maar de vraag.

En het zou allemaal zo eenvoudig moeten zijn. Alle levende wezens dienen beschermd te zijn tegen alle vormen van schadelijk handelen door mensen. Met als mogelijke uitzonderingen de bekende drie: onaanvaardbare economische schade, ernstig gevaar voor de volksgezondheid of de veiligheid van het (lucht)verkeer. Nu bestaat er ook nog zoiets als 'schade aan de natuur', door een amendement in de Flora- en faunawet terechtgekomen en dat hoort er natuurlijk niet in.

Alternatieven

Bestrijding kan onder voorwaarde dat niet-gewelddadige oplossingen van het probleem niet blijken te werken én is aangetoond dat jacht het probleem wel kan oplossen. En juist aan dat laatste, in feite ook nu al een juridische eis in de Flora- en faunawet, wordt nooit voldaan. Om het nog eens extra te benadrukken: soorten als zwarte kraai, kauw, vos, grauwe gans, houtduif, konijn en muskusrat worden massaal en – vrijwel – onbepert bestreden, zonder dat daardoor de aantallen drastisch afnemen. Toch is daartegen nauwelijks verzet. Integendeel, het imago van de jagers is de laatste tijd duidelijk verbeterd. In toenemende mate denken ook verstandige mensen dat er in dit land alleen geschoten wordt door verstandige mensen met verstand van zaken en in het belang van ons allemaal.

'De natuur in Nederland kan nu eenmaal niet zonder jacht', beweerde de natuurvorser en voormalig D66-Kamerlid Boris van der Ham. Prominente jagers beweren bij herhaling dat iemand die voor z'n lol dieren doodschiet nodig

Jagers zien de vos als een onaanvaardbare concurrent.

naar de psychiater moet. Dat is een waarheid als een koe. Maar vervolgens proberen die prominenten de wereld duidelijk te maken dat geen enkele jager dieren voor z'n eigen plezier doodt. Grotere onzin is er niet: een jager is per definitie iemand die, louter voor zijn eigen plezier, in het wild levende dieren doodschiet. En inderdaad, rijp dus voor een psychiatrische inrichting; als mens niet te vertrouwen en volgens iedere morele standaard crimineel. Ondanks dat de wet hun handelen sanctioneert.

Ondeskundigheid

Alsof dit allemaal nog niet erg genoeg is, kleven er nog veel meer ernstige nadelen aan de jacht. In de eerste plaats zijn jagers buitengewoon ondeskundig waar het biologische en ecologische kennis betreft. Geen wonder, want het zijn amateurs; hun eigenlijke beroep is groenteboer of advocaat. Schieten doen ze slechts in hun vrije tijd en dan ga je geen ingewikkelde studie volgen. Het gevolg is dat ze geen enkel inzicht hebben in de effecten van hun handelen en dat ze heilig blijven geloven in lang achterhaalde standpunten. Bijvoorbeeld dat er gejaagd moet worden omdat veel diersoorten geen 'natuurlijke vijanden' meer hebben. Zij weten dus niet dat het juist de prooidieren zijn, die bepalen hoeveel predatoren er kunnen leven, veel meer dan het omgekeerde het geval is. En dat die predatoren, en in het bijzonder de vos natuurlijk, helemaal niet 'beheerd' hoeven te worden. Zoals zij ook niet weten dat bejaging van een diersoort de voortplantingssnelheid van diezelfde diersoort enorm kan versterken. Anders gezegd: jagers schieten vrijwel uitsluitend jonge, onervaren vos-

sen die helemaal niet bestaan zouden hebben als er geen jagers waren. Onder voorwaarde dat de jager een vos als zodanig kan herkennen, zelfs dat is niet vanzelfsprekend. Jagers hebben nooit een kijker om hun nek en als ze al voldoende veldkennis hebben, kunnen ze die zonder kijker niet in praktijk brengen. Met als gevolg dat een groot percentage van soorten als de kleine rietgans, die nergens in Europa bejaagd mag worden, met hagel in het lijf rondvliegt alvorens een ellendige dood te sterven. De vos is op de vrijstellingslijst geplaatst omdat hij door de jagers als een onaanvaardbare concurrent wordt gezien. Want echte schade veroorzaakt een vos niet. Net zo min als hun wel beschermde collega's bunzing, das, havik, buizerd en rode wouw. Die moeten er dan maar zonder de steun van de wetgever aan geloven.

Verstoring

Vanuit het standpunt van de jagers volstrekt logisch en voor de hand liggend. Als je duizenden euro's per jaar betaalt om hazen en fazanten te mogen schieten, is het onaanvaardbaar dat je daarbij concurrentie ondervindt van een havik. Die moet de pijp uit, illegaal of niet. En dan de ongelofelijke ergernis en verstoring van beschermde soorten die iedere jachtpartij onherroepelijk tot gevolg heeft. Crossmotoren in natuurgebieden zijn een onverdraaglijke bron van ergernis, maar staan in geen verhouding tot de veel langduriger en intensievere verstoring die een jachtpartij veroorzaakt. Door jacht zijn alle zoogdieren en vogelsoorten schuw en doodsbang voor ieder individu. Een in feite belachelijke situatie, want de gemiddelde mens vormt geen enkele bedreiging voor andere levende wezens.

Stoppen met jacht heeft binnen een paar jaar tot gevolg dat diersoorten zich veel vertrouwelijker gaan gedragen en zich in de buurt van mensen gaan vestigen. Futen, meerkoeten, blauwe reigers en aalscholvers zijn voorbeelden van soorten die enkele tientallen jaren geleden te vuur en te zwaard werden bestreden en zich niet in de buurt van mensen waagden. Deze soorten laten zien dat schuwheid onnatuurlijk is en dat ze zich normaal gaan gedragen op het moment dat ze niet meer bestreden worden. Jacht is een ramp voor de natuur, en dat wordt zwaar onderschat door onze beleidsmakers.

‘Zeeuwse’ mosselen

Wie in de omgeving van Yerseke komt en een beetje oplet, heeft ze vast wel eens gezien. De stickers met daarop ‘Stop de Groene Leugen!’ De ‘plakkers’ bedoelen daarmee dat alle kritiek van natuur- en milieuorganisaties op de manier waarop de mossel- en oestervissers met het Natura 2000-gebied Oosterschelde omgaan, volstrekt ongegrond is.

Steeds grotere oppervlakten in de Oosterschelde, maar ook in de rest van de delta en in de Waddenzee, worden volgehagen met enorme netten, de zogenaamde mosselzaadinvanginstallaties of MZI’s. En steeds grotere hoeveelheden volwassen mosselen worden geïmporteerd uit Zweden, Denemarken en Ierland. De Fauna-

bescherming had daartegen een beroepsprocedure lopen bij de Raad van State, maar in februari werden we helaas in het ongelijk gesteld.

Exotische noordkromp

De Nederlandse overheid is de laatste jaren panisch waar het om de import van exoten gaat. Wij betoogden dat het bij het verslepen van honderden tonnen min of meer levende organismen uit verre zeeën onvermijdelijk is dat er exotische levensvormen meekomen. Daarin worden we gesteund door zeer deskundige maritieme biologen als P. van Bragt en M. de Kluijver. Zij stellen met nadruk dat het helemaal niet de vraag is óf er ongewenste exoten zullen worden geïmporteerd, maar slechts wannéer dat gebeurt. We kunnen ze geruststellen: onlangs zagen wij met eigen ogen hoe duizenden en duizenden noordkrompen, een zeer grote en stevige schelpensoort, bij Yerseke in de Oosterschelde werden gedumpt. De noordkromp is een diepwatersoort die zeer oud kan worden, maar die door de intensieve

*Zeeuwse schelpdier-
vissers aangemeerd
in Den Oever.
(Foto: H. Niesen)*

De noordkromp hoort niet thuis in de Oosterschelde.

sleepnetvisserij nog maar zelden overkomt. En hij hoort in het oostelijk deel van de Oosterschelde zeker niet thuis.

Geen controle

De Raad van State vindt dat er buitengewoon zorgvuldig wordt gemonitord op de aanwezigheid van exoten in de ladingen geïmporteerde mosselen. Uit het voorbeeld van de zeer opvallende noordkrompen blijkt dat dit een wassen neus is. Bovendien geven de controleurs aan dat zij niet controleren op organismen die kleiner zijn dan 1 mm. Dat terwijl vrijwel alle in zee levende organismen beginnen als zo'n klein plantje of diertje. Niet voor niets heeft Duitsland onlangs besloten om het importeren van schelpdieren uit andere landen geheel te verbieden. In Nederland gebeurt dat nu dus niet, louter om een heel commerciële reden. Als de Deense mosselen een dag of wat in de Oosterschelde hebben gelegen, worden ze weer opgevist om vervolgens

verkocht te worden als echte Zeeuwse mosselen. Je reinste nep dus. En dat allemaal voor zover de mosselen de reis hebben overleefd. Ze worden droog over de weg vervoerd in enorme vrachtwagens en dat overleeft een heel groot deel vanzelfsprekend niet. Net zo min als de vele krabben, zeesterren en andere organismen die onvermijdelijk ook zijn opgevist in Scandinavië of Ierland. Die hele massa wordt vervolgens niet bepaald zachtzinnig in schepen gestort, die de deels levende, deels dode massa in de Oosterschelde uitstrooien. Een groot aantal schepen doet dat in het seizoen aan de lopende band. Hoe de bodem van een van onze belangrijkste Natura 2000-gebieden er inmiddels uitziet, laat zich raden.

Alle in zee levende organismen beginnen als zo'n klein plantje of diertje.

Kievit is geen weidevogel meer

De eerste geraapte kievitseieren liggen in het provinciehuis in Leeuwarden. (Foto: H. Niesen)

Het gaat helemaal niet zo slecht met de kievit en de provincie Friesland heeft voldoende gedaan om zich op de hoogte te stellen van de situatie. Zo besliste de voorzieningenrechter van de Rechtbank Leeuwarden in een rechtszaak die De Faunabescherming had aangespannen. De Friezen mochten ook dit jaar weer meer dan zesduizend kievitseieren roven.

Onze eerste reactie op de uitspraak was: onvoorstelbaar. Dat Sovon Vogelonderzoek Nederland al in juni 2012 sprak van een dramatische achteruitgang van de kievitenbroedparen met 18 procent, daar hoeft de provincie volgens de rechtbank geen rekening mee te houden. Ook op het feit dat de provincie zich niet – nooit – houdt aan het voorschrift om zich voor 15 oktober van de toestand van de kievit op de hoogte te stellen en voor 15 februari daaropvolgend met een oordeel daarover te komen, verbindt de rechtbank geen consequenties. Ook ons argument dat voor de berekening van de toegestane aantallen te rapen eieren geen rekening wordt gehouden met andere onnatuurlijke doodsoorzaken, zoals maaien, mestinjecties, slepen, enz. maakte geen indruk. Die berekening is gebaseerd op de aanname dat een ingreep die niet groter is dan 1 procent van de jaarlijkse natuurlijke sterfte niet van grote invloed zal zijn op de aantallen kieviten. Maar onder die natuurlijke sterfte vallen zaken als maaien en mestinjectie uiteraard niet. Al deze onnatuurlijke doodsoorzaken zouden die 1-procentnorm wel eens kunnen overschrijden en dan is er helemaal geen ruimte voor het rapen van ook maar een enkel kievitseï.

Constante afname

Dat professor Theunis Piersma onomwonden stelt dat niemand kan volhouden dat de kievitenstand in Friesland zich in een gunstige staat van instandhouding bevindt, maakte geen enkele indruk op de rechtbank. Wettelijk geldt de verplichting dat die gunstige staat van instandhouding gehandhaafd blijft. Sovon en het Centraal Bureau voor de Statistiek stellen vast dat er sinds 1996 sprake is van een constante matige afname, schommelend tussen 3,4 procent en 2,7 procent

per jaar. Als deze daling doorgaat, en er is volgens Sovon niets dat wijst op een trendbreuk, dan is eenvoudig uit te rekenen dat er omstreeks 2032 in heel Friesland geen kievit meer broedt.

Reservaten

Nu al is duidelijk dat er in gewone, commercieel beheerde weilanden eigenlijk geen kieviten meer broeden. De kievit is in Nederland geen weidevogel meer! De vogels broeden alleen nog succesvol in speciaal beheerde reservaatgebieden. Beheersgebieden met een uitgesteld maai-beheer tot 14 juni en akkerbouwgebieden bieden weinig soelaas. 15 juni is vaak veel te vroeg: weidevogels hebben dan vaak nog eieren of heel kleine jongen en de in april nog kale akkers worden in mei intensief bewerkt en raken snel te hoog begroeid. Nu duidelijk is dat het broedgebied van de kievit feitelijk zeer snel inkrimpt, is ook dat een juridische reden waarom het rapen niet langer toegestaan kan worden. Het koude voorjaar heeft de eierrapers overigens flink dwarsgezet: tot 1 april konden slechts zeventien eieren legaal worden geroofd.

Illegaal rapen

Ook in Friesland zijn er gelukkig steeds meer mensen die de eieren gewoon laten liggen. Zij vonden in maart in totaal zestig eieren en merkten de legsels met stokjes. Binnen de kortste keren waren deze eieren allemaal geroofd door de kieviten'beschermers'. Illegaal natuurlijk, want deze lieden mochten daar het land helemaal niet op en hebben de eieren ook niet gemeld bij het waterdichte sms-controlesysteem van de provincie.

Dreigementen

Dat kieviten beschermen niet door iedereen wordt toegejuicht, bleek uit een bedreiging die Harm Niesen ontving van de Friese eierapper Sjoerd Huitema:

'Hoewel ik jullie had gewaarschuwd hebben jullie toch weer het lef om een rechtszaak aan te spannen om het eierzoeken te verbieden. Het is maar goed dat ik niet wist dat vandaag deze rechtzitting in Leeuwarden was, want dan had ik die rotkop van de heer Niessen eens flink verbouwd. Ik ga er dan ook van uit dat de heer Niessen niet weer het lef heeft om in Friesland te komen, zowel dan wacht ik op hem.'

Het is de tweede keer dat deze Fries dreigementen uit aan het adres van de voorzitter van De Faunabescherming.

© Anouk van der Zee/www.fotografieanoukvanderzee.blogspot.nl

***“Ik fotografeer
puur op gevoel en
intuïtie”***

Hinde in 't groen

Een beeld zegt meer dan duizend woorden. Een waarheid als een koe, maar soms roept een beeld

ook vragen op. Wat te denken van deze

hinde, die ons nieuwsgierig aankijkt vanuit een groenekolenveld? *Argus* ging op zoek naar de fotograaf vroeg haar naar het verhaal achter deze foto.

Wie ben je?

Mijn naam is Anouk van der Zee, 26 jaar en ik woon in Dordrecht. Ik ben een amateurfotograaf. Ik zou er dolgraag mijn beroep van maken, maar helaas laat mijn gezondheid dat niet toe.

Waar is de foto genomen?

De foto is genomen in de Dordtse (Hollandse) Biesbosch. Voor wie het gebied kent, vlak bij het bos en recreatiegebied De Elzen. Een prachtig stukje natuur en zo dicht bij huis.

Wat zien we precies op de foto?

Een hinde tussen de koolplanten.

Was het een lucky shot of heb je er lang op moeten wachten?

Dit was zeker een lucky shot. Als ik mijn hond Roef, een Zwitserse witte herder, uitlaat in de Biesbosch neem ik altijd voor de zekerheid mijn camera mee. Deze keer was dat ook zo. Na heerlijk een stukje te hebben gewandeld, gingen we weer op weg naar huis. In het veld langs de weg zag ik opeens een mooi reeënhoofdje boven het groen uitsteken. Ik heb gelijk de auto aan de kant gezet en ben er rustig naartoe gelopen. Als ze opkeek stopte ik even, tot ze weer verder ging met eten. Elke keer als ze zich weer op haar gemak voelde, kwam ik een stapje dichterbij, tot ik niet meer verder kon door een hek dat er stond. Daar heb ik een tijdje gestaan.

Ze vond het helemaal prima, beter zelfs: ze werd heel nieuwsgierig naar mij. Stapje voor stapje kwam ze op me af lopen. Het duurde niet lang of ik stond oog in oog met deze mooie hinde. Ik voelde me zo gelukkig op dat moment!

Wat zijn de uitdagingen voor jou als dieren- en wildfotograaf?

Als ik buiten aan het fotograferen ben, vergeet ik alles om me heen. Ik fotografeer puur op gevoel en intuïtie. De dieren zo natuurlijk mogelijk te fotograferen, zonder hun rust te verstoren. Dat ze je niet als indringer ervaren en daardoor hun natuurlijke gedrag vertonen. Dat geldt ook voor de hondenfoto's die ik soms bij een fokker maak.

Hoe beschrijf je je band met de natuur?

Voor mij betekent de natuur alles. Ik ben al tien jaar chronisch ziek. Daardoor kan ik niet werken of een studie volgen. Ik put mijn kracht helemaal uit de natuur en dieren. Ze geven je zo veel. Ik kan echt niet zonder en word er heel gelukkig van. Vroeger, toen ik een jaar of 11 was, ging ik al zonder dat mijn moeder het wist op de fiets naar de Biesbosch. Als kind was ik als het maar even kon in de natuur te vinden. Het duurde niet

lang voordat ik mijn eerste compactcameraatje voor mijn verjaardag kreeg en ik natuurfoto's ging maken.

Wat heb je met (wilde) dieren?

We hadden vroeger altijd dieren in huis, honden, katten, van alles. Ik vind alle dieren geweldig. Reeën vervelen nooit, maar vogels fotografeer ik ook graag, zoals futen, torenvalken en lepelaars. Eigenlijk alle soorten vogels.

Welk dier hoop je nog eens te fotograferen?

Daar hoef ik niet over na te denken. Als mijn gezondheid weer wat beter is wil ik vossen fotograferen in de Amsterdamse Waterleidingduinen.

Ik ben er al een keer geweest; toen heb ik er geen gezien. Maar ik vond het er toch geweldig. Ik heb vanuit de verte de bronst van de herten mogen meemaken. Daar kreeg ik echt kippenvel van, zo 's ochtends vroeg.

Begrijp je dat mensen voor hun plezier op dieren jagen?

Ik jaag zeker niet op reeën! Ook niet op andere dieren. Gisteren heb ik nog de dierenpolitie gebeld over iemand die dat wel doet, terwijl het jachtseizoen gesloten is. In de buurt van waar ik deze foto heb genomen staat een jachttent en ik vond vlakbij pas een dode ree langs de kant van de weg. Er woont daar ook een boer die dode kraaien op zijn land hangt. Echt verschrikkelijk.

Geen genade voor aangereden wild

Wat te doen als u een ree, damhert, edelhert of wild zwijn aanrijdt? De gemeente Lochem wil haar burgers graag adviseren op dit punt:

'Wanneer u een dier heeft aangereden kunt u in paniek raken en niet goed weten wat te doen. Wij zetten de regels nog even op een rij', aldus *GemeenteNieuws*, het informatiekatern van de gemeente van 30 januari 2013.

Onder het kopje 'Wat moet u beslist niet doen?' is te lezen:

- 'Bel niet met de dierenambulance maar met de politie. In het wild levende dieren, zoals edelherten, wilde zwijnen en reeën hebben weinig kans na revalidatie te overleven.'
- 'Neem het aangereden wild nooit mee. Geef het ook niet aan derden. Het zijn beschermde dieren en de Flora- en faunawet staat dit niet toe. Dit is dus strafbaar.'

Volgt u het advies op en belt u met de politie, dan roept deze een faunabeheerder (mét zweethond) op die het gewonde dier uit zijn lijden verlost, want anders zou het dier zomaar dagenlang kunnen lijden.

Uitglijder

Wat krijgen we nou?, denkt een opletende inwoner en tevens lid van De Faunabescherming. Hij laat het er niet bij zitten en stuurt een bericht naar de burgemeester waarin hij zijn afschuw uit: 'Ik acht het volstrekt ongepast dat van gemeenteweg wordt gepropageerd aangereden wild door een jager, en niet door de dierenambulance, te laten 'afvoeren', schrijft hij. 'Het zou de gemeente bekend moeten zijn dat een groot deel van de Nederlandse bevolking de plezierjacht afkeurt. Daarom gaat het niet aan aangereden wild ook nog te confronteren met de jager en diens zweethond. Een aangereden dier, of dat nu een huisdier of wild is, heeft in een beschaafde samenleving recht op behandeling. Dat is nu niet direct de specialiteit van de jager. Door Gemeen-

tenieuws wordt nota bene ontraden na een botsing met wild de dierenambulance, die wél een deskundige bemanning heeft en snel ter plaatse is, in te schakelen. Het is blijkbaar de bedoeling de jager diens buit niet te laten ontgaan. Ik hoop dat *GemeenteNieuws* deze uitglijder snel rectificeert en voor het aangereden dier kiest en niet voor de jager en z'n zweethond.' Hij besluit: 'Het laat zich raden waarom aan het artikel nog wordt toegevoegd na aanrijding van een huisdier wél de dierenambulance te bellen. Daar heeft de jager immers geen belangstelling voor.'

Nuttig werk jagers

Thijs de la Court, wethouder duurzaamheid van Lochem en lid van GroenLinks krijgt de klacht op zijn bureau en stuurt een antwoord. De la Court begint te zeggen dat ook hij lid is van De Faunabescherming en tegen de plezierjacht is. Maar dat is 'zuiver een persoonlijke mening en zeker niet die van de wethouder of het college'. 'Echter,' zo vervolgt hij 'de Wildbeheereenheden zijn hier in Lochem verantwoordelijk (vrijwillig) voor het plaatsen van wildspiegels en in die zin ook zeer direct betrokken bij de preventie van het aanrijden van wild door verkeer. Overigens met veel impact, want met de nieuwe spiegels is het aantal aangereden wild enorm teruggelopen. Dat voorkomt veel dierenleed en gevaar voor autoverkeer en is dus echt zinnig. Diezelfde jagers worden ook geroepen bij aanrijdingen en schie-

ten de dieren in dat geval ook af. Dat doen ze zeker niet voor hun plezier maar werkelijk vanuit hun betrokkenheid. Ja, dat is tegenstrijdig mis-schien, want ze jagen voor hun plezier. Ik begrijp dat jagen ook niet. Maar goed, we hebben dus wel te maken met een stevig netwerk van jagers (Lochem kent vele jagers) die daarmee iig op dat vlak nuttig werk verrichten. Als ze dat niet zouden doen, dan zouden ze ook niet bij de wildspiegels betrokken zijn en zouden we veel meer aanrijdingen hebben. Dus meer dierenleed en gevaar. Dat is de afweging die ik maak. Natuurlijk zou een dierenambulance dit over kunnen nemen, maar dan moeten er ook voldoende vrijwilligers voor de preventie bij zijn betrokken. Dat zie ik in Lochem eerlijk gezegd niet gebeuren.'

Kent u ook voorbeelden van gemeenten of andere overheden of instanties die afspraken maken met jagers over hoe om te gaan met wilde, al dan niet gewonde, dieren? Laat het de redactie weten.

Een aangereden dier, of dat nu een huisdier of wild is, heeft in een beschaafde samenleving recht op behandeling.

Dierenambulance

In een reactie laat de dierenambulance weten: 'dat wat de gemeente Lochem aangeeft is correct: bij aangereden wild, belt men de politie. De Dierenambulance vervoert geen gewond (groot) wild. Een nuance: het gaat hier om groot wild zoals zwijnen, reeën en herten. Dassen en vossen en alles wat kleiner is, wordt wel door de Dierenambulance geholpen.

De reden dat groot aangereden wild dat opgespoord kan worden afgeschoten wordt, is omdat de ervaring geleerd heeft dat groot wild niet opgevangen kan worden; dat veroorzaakt zoveel stress dat het contraproductief is. Door het dier af te schieten wordt het uit zijn lijden verlost', aldus een woordvoerder van *Dierenbescherming OverGelder*.

De Flora- en faunawet bepaalt dat zieke of gewonde reeën, edelherten, damherten en wilde zwijnen alleen mogen worden vervoerd als het dier is gemeld bij de meldkamer van de politie. Deze wijst vervolgens de vervoerder aan. Tot zover de wet.

Een jager is niet de aangewezen persoon om te beoordelen of een dier al dan niet uit zijn lijden verlost moet worden. Mocht na onderzoek blijken dat dat laatste de meest humane oplossing is, dan is de vraag door wie en hoe. Een dierenarts kan hierbij verschillende methoden toepassen. Een andere optie is een betaalde ambtenaar die ervaring heeft met het hanteren van een vuurwapen. Een hobbyjager lijkt ons uit het oogpunt van dierenwelzijn geen goede keuze.

De redactie

Jaarvergadering 2013

PAULINE DE JONG

Ondanks de slechte weersvoorspellingen werd het een prachtige dag in de Biesbosch. Om 11.00 uur gooide de 'vergaderboot' de trossen los vanaf de kade bij het bezoekerscentrum in Drimmelen. Ruim 155 enthousiaste Faunabeschermers waren op de jaarvergadering afgekomen.

Na het welkomstwoord van Ineke van den Abeele, organisator van de dag, gaf voorzitter Harm Niesen een presentatie over de activiteiten van de stichting in het afgelopen jaar. Hij nam een heel scala aan onderwerpen met de donateurs door, waarvan u hier een samenvatting vindt.

Populariteit jacht

De laatste tijd lijkt de jacht aan populariteit te winnen. Jagers weten steeds vaker hun hobby te promoten in verschillende media. Ze hebben het dan vaak over 'een eerlijk stukje vlees' en dat ze dieren deskundig, netjes en snel doden. De

De wandeling voerde door een prachtig stuk Biesbosch. (Foto: H. Voss)

praktijk wijst anders uit. Veel ganzen vliegen rond met hagelkorrels in hun lijf. Bovendien zijn jagers allermist deskundig te noemen. Zij weten dan wel hoe ze een geweer moeten hanteren, maar verschillende diersoorten kunnen ze vaak slecht of niet van elkaar onderscheiden. Natuurlijkhebbers hebben een verrekijker nodig om soorten goed te onderscheiden. Dat jagers dit met het blote oog zeggen te kunnen, blijft ons verbazen. Geloofwaardig is het niet, getuige de hoeveelheid lood die in beschermde vogels wordt aangetroffen.

Ganzenbeleid

Het 'ganzenbeleid' houdt ons al lang bezig. Recent kwam er weer een rapport uit, waarin wordt gesteld dat er veel te veel ganzen zijn en dat vergassen met koolstofdioxide de beste methode is om grote hoeveelheden ganzen te doden. Op dit moment mag deze methode nog niet op grote schaal worden gebruikt om ganzen te doden. Vorig jaar is dit middel bij uitzondering wel toegestaan in de omgeving van Schiphol. Het begrip 'omgeving' werd in dat geval ruim uitgelegd. Ongeveer vijfduizend ganzen in de buurt van Monnickendam werden gevangen en vergast. Of de kans op een aanvaring tussen een vliegtuig en ganzen hierdoor kleiner is geworden valt te betwijfelen. Onderzoek wijst uit dat de kans om te overlijden als gevolg van een vliegtuigcrash door een aanvaring met vogels veel kleiner is dan de kans om te overlijden door een wespensteek.

Het doden van ganzen met als doel de populatie drastisch terug te dringen, werkt volgens ons niet. Wij voorspellen dat de aantallen ganzen zich op den duur zullen stabiliseren. Geen enkele dierpulatie groeit ongelimiteerd tot in het oneindige door. Er zou veel beter naar de populatieontwikkeling moeten worden gekeken. Bestrijding van dieren, zeker als het gaat om soorten die zich snel kunnen voortplanten, lost nooit iets op. Integendeel, de aanwas neemt toe. De jagers doden bovendien vooral de jonge, domme en onervaren dieren. Zolang de omstandigheden niet worden aangepakt, zoals ruimte, voedsel, enz., groeit een populatie gewoon weer aan tot het draagkrachtniveau.

Exoten

Muskusratten zijn exoten en daarom moeten ze worden bestreden vinden velen. Dit terwijl het in

Het vegetarische buffet was een succes. (Foto: H. Voss)

ons land wemelt van de exoten. Vooral als je kijkt naar de vegetatie staat ons land vol met exoten. Denk bijvoorbeeld aan de Amerikaanse vogelkers, de Amerikaanse eik en de paardenkastanje. Ook in het water vinden we honderden soorten exoten. Hebben deze soorten zich eenmaal gevestigd, dan heeft bestrijding geen enkele zin meer. Niet meer doen luidt ons advies. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor de halsbandparkiet. Gelukkig worden deze vogels (tot op heden) met rust gelaten.

Dat geluk heeft de huiskraai niet. Deze soort is ongeveer twintig jaar geleden voor het eerst in Nederland gezien. Inmiddels bevinden zich iets meer dan twintig exemplaren in Hoek van Holland en zij doen niemand kwaad. En is het eigenlijk wel een exoot? De vogels zijn hier geheel op eigen initiatief, liftend op schepen gekomen. Dat is niets anders dan het koloniseren van eilandjes via drijvende boomstammen, zoals veel diersoorten dat elders op de wereld doen. Een volkomen natuurlijke vorm van verspreiding. Toch heeft de provincie Zuid-Holland toestemming verleend om de huiskraai uit te roeien. Op ons verzoek heeft de rechtbank geschorst en zijn de vogels nog niet afgeschoten. De procedure loopt nog.

Korhoenders

Jaren geleden voerde De Faunabescherming een procedure tegen het uitzetten van gefokte korhoenders op de Hoge Veluwe. Wij betoogden destijds dat de uitgezette dieren volkomen anders waren dan de laatste wilde korhoenders op de Sallandse Heuvelrug. De nieuwe vogels hadden een volkomen ander uiterlijk en andere genen en vormen een bedreiging voor de inheemse dieren. Bovendien, zo redeneerden wij, had het uitzetten weinig kans van slagen omdat de reden van het uitsterven van de 'originele' korhoenders niet be-

kend was. Helaas, de rechter gaf ons ongelijk. Ondanks dat er nu zo'n tweehonderd exemplaren zijn uitgezet, blijken de korhoenders zich niet te vestigen op de Hoge Veluwe.

Op de Sallandse Heuvelrug gaat het zeer slecht met de korhoenders. Tot onze schrik is er dit jaar toestemming verleend om daar tien Zweedse korhoenders uit te zetten. Het gaat weliswaar niet om gefokte dieren, maar wel om vogels die zowel uiterlijk als genetisch sterk afwijken van de inheemse vogels. Als deze Zweedse korhoenders in dit gebied succesvol zijn, betekent dit automatisch het einde van de inheemse soort. Overigens is ook bij deze uitzetting de kans op succes gering. Het gaat om dieren die niet aan de Nederlandse situatie zijn aangepast. Zelfs de

vogels die wel zijn aangepast doen het slecht zonder dat bekend is hoe dat komt.

Meeuwen

Steeds meer mensen klagen over overlast van meeuwen. Ze maken lawaai en poepen op auto's. Gemeenten verlenen steeds vaker ontheffing om de vogels te verjagen of nesten te vernielen. Een groot deel van de West Europese populatie van de kleine mantelmeeuw leeft in het Havengebied van Rotterdam. Ook daar worden ze actief verstoord en verjaagd. De Faunabescherming heeft er in het verleden tot aan de Raad van State voor gepleit om de broedkolonies in het havengebied aan te wijzen als speciale beschermingszones, maar dat verzoek werd destijds afgewezen.

AGE DE VRIES

Biezen, water, wilgen en woorden

Boswachter Jacques van der Neut leidde de wandelaars rond in zijn domein. (Foto: H. Voss)

Ik tekende onmiddellijk in toen ik de uitnodiging ontving voor de jaarvergadering in De Biesbosch. Tenslotte een van de weinige plekken in Nederland waar je de sensatie van een ontoegankelijke wildernis kunt krijgen. Een inmiddels meer dan 9.000 ha groot Nationaal Park, dat zijn ontstaan dankt aan een stormvloed in 1421, toen de Groote Waard, een ca. 40.000 ha groot landbouwgebied – een lappendeken van plassen en poldertjes – ten zuiden van de toenmalige ‘metropool’ Dordrecht door de zee werd weggevaagd. Ruim twee eeuwen bleef het een binnenzee tot de mensen het inmiddels wadachtige gebied weer gingen inpolderen. En gingen exploiteren. En die exploitatie begon met biezen, een pionier die de twee keer per etmaal overstroomde slikken bezette, waaraan het gebied zijn naam dankt. En via riet, een belangrijke ontginning van de natte klei, die we kennen uit de IJsselmeerpolders, kwamen de wilgen in alle soorten en maten. Wie daar enig idee van wil krijgen, kan gaan kijken naar de bomentuin in Werkendam. Salix, een uiterst dankbare boom die zich eenvoudig vegetatief laat vermeerderen.

Het is genoeg om een tak in de grond te steken. En hij kan uitstekend tegen periodieke overstroming. Taai volk was dat van de griendindustrie, even taai als het rijshout waarvan ze leefden. Naast vissen (fint, steur, zalm), jagen en eenden vangen.

Dat alles is inmiddels geschiedenis. De algemene maatschappelijke ontwikkeling, geholpen door de afsluiting van de zeearmen in 1970 – waarvoor nog zinkstukken van wilgentenen werden gebruikt – maakten er een eind aan. Wat overbleef was een van de grootste zoetwatergetijdgebieden van Europa, dat in 1994 tot Nationaal Park werd verheven onder de hoede van Staatsbosbeheer. Een heel dynamisch – in ecologische zin – gebied dat zich heeft aangepast aan de demping van het tij van ca. 2 meter tot ca. 30 cm. De belangrijkste exploitatie die nu rest zijn de drie grote drinkwaterbekkens, die Rotterdam en omgeving van water voorzien. Als kind woonde ik in die stad. Het water was er niet lekker, te veel chloor. De exploitatie van de akkers ten oosten van het park wordt geleidelijk

*Gerestaureerde griendwerkerskeet op de Deeneplaat, waarin de griendwerkers doordeweeks woonden. Een museumstuk.
(Foto: A. de Vries)*

gestaakt en zij worden successievelijk ingelijfd. Voor wie tijd en rust – en een kano – neemt, vindt in de huidige wilgenjungle een weelde aan mossen, korstmossen, bloemrijke hogere planten en een schat aan vogels als zilverreiger, roerdomp, aalscholver, grauwe gans, bruine kiekendief, wiewaal, rietgors, karekiet, paapje, blauwborst, naast vele watervogels, én de zeearend. Een unieke plant voor het gebied blijft de tegenwoordig schaarse spindotter, een endemische soort waarvan de fraaie gele bloemen graag worden gegeten door de reeën.

Dat is in een notedop het verhaal dat Jacques van der Neut van Staatsbosbeheer ons vertelde aan boord op weg van de bruggen over het Hol-

lands Diep naar de Deeneplaat, Waar we na de varende vergadering en het overvloedig buffet even de benen mochten strekken. Die bruggen over het imposante Hollands Diep herinneren mij

steeds weer aan de oorlog, toen ze werden verwoest. Als jongen reisde ik kort na de oorlog van Rotterdam naar Eindhoven waar ik naar school ging. De geallieerden hadden over dat imposante water een baileybrug gebouwd. De trein reed naar Dordrecht, vandaar hobbelde je in een oude bus over het ratelende brugdek naar Lage Zwaluwe, waar een trein met bestemming Eindhoven gereed stond. In elk jaargetijde een bijzondere ervaring. Anders dan nu in een comfortabel cruiseschip tweemaal onder de geavanceerde moderne spoor- en verkeersbrug door te varen, heen en terug naar de steiger aan de Deeneplaat. Zo ongeveer tot die brug had voorzitter Harm Niesen ons op het onderdek op gedreven wijze verslag gedaan van de stichtingsactiviteiten. Op de bres voor het bestrijden van de jacht. Hij sprak zijn vreugde uit over het einde van het Bleker-tijdperk, wat een applausje aan de 'zaal' ontlokte. Hij telde ten minste twintig lopende zaken, waarvan vele gepaard gaan met juridische procedures. Mij bleven vooral bij het achterhoedegevecht in Friesland rond het rapen

van kievitseieren, uiteraard de ganzen 'problematiek', de muskusrattenbestrijding met daaraan gekoppeld een verhaal over de zinloze bestrijding van andere invasieve soorten (Amerikaanse vogelkers, halsbandparkiet, huiskraai, mantelmeeuwen) dan wel de introductie van verdwijnende soorten als het korhoen.

Ten aanzien van de ganzen wees hij op Amerikaans onderzoek rond New York, dat aantoonde dat het risico van een gans in een straalmotor heel klein is en dat de huidige bestrijding nauwelijks effect sorteert. Hij spoorde iedereen aan het ganzenfilmpje van De Faunabescherming op YouTube te bekijken. Bij de muskusratten ontbreekt tot dusver serieus onderzoek naar de schade zonder bestrijding. Ten aanzien van het korhoen moet de eerste vraag toch zijn: waarom kan het beest hier niet meer overleven? Dat is onvoldoende onderzocht. Ik werd weer aangesproken door zijn vaak geestige verhaal. Toch kreeg ik een kleine aanvaring met hem naar aanleiding van een bericht in de media dat hij voorstander zou zijn van het genadeschot voor stervende damherten in de Waterleidingduinen. Ik was verbluft. Genadeschot herinnert mij aan het eufemistisch taalgebruik van jagers die weten wat goed is voor dieren. En aan een sarcastische cartoon van Woldhek, waarin een kleine schare dieren demonstreert met borden 'ik wil ook een genadeschot' en 'waarom ik niet'. En nog verbluffer was ik toen een ruime meerderheid van de donateurs het met hem eens bleek te zijn. Een genadeschot is enkel humaan omdat het laat zien hoe wij als mensen met dieren denken te kunnen omgaan. Maar onze morele codes gelden niet in de natuur. Dat besef is nog verre van algemeen.

Helaas moesten we de aangekondigde, vaak inspirerende woorden van Harry Voss ontberen. Hij was er wel, maar hield zowaar z'n mond vanwege een ziekte. Ik wens hem ook langs deze weg een voorspoedig herstel toe. Tot slot wil ik Jacques bedanken voor de juiste timing van de zeearend die naar zijn nest kwam vliegen, terwijl onze veel te grote boot zacht pruttelend door een veel te nauwe, bochtige kreek ploegde, aan weerskanten het bodemslib opwoelend. Een kreek waar langs de oevers beversporen getuigden van de meer dan 150 bevers, die het park inmiddels bewonen. Helaas voor ons zijn het nachtdieren.

Genadeschot herinnert mij aan het eufemistisch taalgebruik van jagers die weten wat goed is voor dieren.

Boottocht Brabantse Biesbosch

ARNO ZIELTJENS

*De Zilvermeeuw loodste de Fauna-
beschermers door de Biesbosch.
(Foto: H. Voss)*

Zo'n 150 aanhangers van De Faunabescherming maakten op 11 mei de tocht op de Zilvermeeuw 2 en de wandeling in de Biesbosch mee. Een van hen, Arno Zieltjens, schreef een persoonlijk verslag van de dag.

Tijdens de jaarvergadering op de rondvaartboot zagen we allerlei vogels op de achtergrond door het glas van de boot de revue passeren. Diversen aalscholvers die op de kant en op het water

aanwezig waren. Ook waren er enkele visdiefjes jagend op het water waar te nemen. Verder zagen we diverse gierzwaluwen, boerenzwaluwen, knobbelzwanen, enkele nijlganzen, kleine mantelmeeuwen en zilvermeeuwen, wilde eenden, enkele grote zilverreigers op de kant, één purperreiger laag over het water vliegend en ook één blauwe reiger. Er vloog een mannetje bruine kiekendief laag over de rietkraag en verder ving enkele mensen tijdens de vergadering heel even een glimp op van maar liefst twee vrij laag vliegende zeearenden, maar het enthousiasme bleef een beetje getemperd om de spreker(s) niet te veel te storen.

We legden aan bij de Deenenplaat, een stukje eiland waar het bos veelal bestaat uit boomsoorten als wilg en populier.

Er waren vogels te horen zoals: fitis, tjiftjaf, winterkoning, vink, boomkruiper, groenling, zwartkop, tuinfluiter, gekraagde roodstaart en ook hoorden we heel even een grote bonte specht roffelend op de achtergrond. We troffen hier ook planten aan zoals hondsdraf, klis, kleeftkruid, koolzaad, madelief, paardenbloem, grote muur, smeewortel, speenkruid, dotterbloem, fluitenkruid, reuzenbalsemien, look zonder look en witte dovenetel.

Een bruine kikker passeerde het wandelpad en vluchtte haastig weg in de groene begroeiing. Verder kregen enkelen onder ons nog heel even een bever te zien in een op het eiland aanwezige watergang, die een lang zwem- en bellenspoor achterliet en vervolgens niet meer te zien zou zijn omdat de wandeling verder moest gaan.

De rondvaart werd vervolgd. De wind werd er niet minder op en heel af en toe kregen we een spatje regen op ons dak, maar dit mocht de pret niet drukken. Tijdens het vervolg van de reis bo-

vendeks zagen we onder meer diversen meerkoeten, futen, Canadese ganzen, enkele paartjes krakeend en bergeend. We zagen ook nog even een vrouwtje bruine kiekendief, die in een diepe kenmerkende vvlucht al laag over het riet aan het jagen was.

Op een gegeven moment kwamen we, op afstand, langs het nest van de zeearend gevaren. Het nest ligt nu redelijk goed gecamoufleerd door het vele blad aan de bomen, verborgen in de vork van een grote populier die boven al de andere bomen uitsteekt. Er is nog maar een

heel klein stukje nest te zien als je weet waar je moet kijken. In de winter schijnt dit gigantische bouwwerk zeer opvallend te zijn. Volgens de boswachter was dit het tweede broedgeval. In 2012 werd hier een jong groot gebracht en momenteel zijn er twee jongen aanwezig op het nest. In afwachting van, totdat... ja, daar was hij dan, een geweldig indrukwekkende verschijning, een zeearend, ook wel vliegende deur genoemd door zijn grote spanwijdte, die heel even met uitgestrekte vleugels over de boomtoppen verscheen om vervolgens met gestrekte poten in de nestboom te landen. Missie geslaagd, de dag kon nu helemaal niet meer stuk.

De tocht werd vervolgd, waar vanuit de boot nog een kleine karekiet, gekraagde roodstaart en een enkele grasmus te horen viel. En dan flitste er opeens uit het niets ook nog even een slechtvalk voorbij, wauw. Na het brede vaarwater kwamen we aan in een vrij smalle vaargeul waar de boot met ietwat moeite langzaam zijn weg vervolgde.

Aangekomen in het territorium van de bever, zagen we allerlei glij- en knaagsporen en ook sporen in de vorm van wissels in het veld. Een enkeling dacht een burcht te herkennen tussen de begroeiing in. In de bosrand hoorden we nog een zanglijster en een nachtegaal zingen. Tijdens de terugvaart zagen we een groepje grauwe ganzen foerageren in het veld. Ook zagen we een torenvalk biddend, een buizerd in vlucht, een enkele spreeuw, zwarte kraai, houtduif, twee scholeksters op de kant en diverse huiszwaluwen jagend over het water.

Het was een zeer aangename presentatie van de vergadering, een interessante excursie en de service aan boord was optimaal. Kort samengevat: het was een zeer geslaagde dag, die ik en vele anderen niet hadden willen missen en ook niet gauw zullen vergeten. Bedankt voor deze memorabele dag.

Ja, daar was hij dan, een geweldig indrukwekkende verschijning, een zeearend.

De plezierslager

CASSANDRA

column

De mensen die mij goed kennen, hebben er geen problemen mee, maar als ik aan vreemden vertel over mijn hobby zie ik soms dat ze me wat merkwaardig aankijken. Toch zijn er enige tienduizenden plezierslagers in ons land, dus zo uitzonderlijk is het niet.

Wij plezierslagers scheppen er genoeg in om dieren te doden. Vaak zijn het landbouwdieren, die voor de consumptie moeten worden geslacht, maar er zijn fanatieke hobbyslagers die zelf hun dieren kweken en grootbrengen. Daaraan zie je dat het doden niet eens het belangrijkste is, het gaat om de band die je met het te slachten dier opbouwt en de nuttige functie die je voor de maatschappij vervult.

Hoe word je plezierslager? Vaak zit het in de familie en gaat het van vader op zoon over. Mijn vader was nog beroepsslager, een bijna uitgestorven beroep nu er zo veel mensen zijn die het slachten puur als hobby uitoefenen. Want waarom zou je iemand betalen om een dier te slachten als mensen er zelfs geld voor over hebben om dat te doen?

Want een goedkope hobby is het niet. Je moet een cursus volgen, zodat je een dier snel en efficiënt kunt doden, je moet leren uitbenen en je moet kunnen bepalen of een dier wel of niet mag worden opgegeten. Als dat niet zo is, hebben we altijd wel onderhandse adresjes in ons netwerk om het resultaat van onze inspanningen kwijt te raken.

Als je je diploma hebt moet je een stel dure messen kopen en andere attributen om je hobby uit te oefenen. Dat kan best in de papieren lopen, vooral als je de lat hoog legt! Verder moet je een slachtvergunning aanvragen die jaarlijks moet worden verlengd. We willen geen amateurs in deze liefhebberij. De meesten van ons zijn lid van de KNSV, de vereniging van hobbyslagers,

die enige tijd geleden zelfs het predicaat 'Koninklijke' heeft gekregen.

Wat is er nu zo aantrekkelijk aan deze hobby? Dat is niet altijd gemakkelijk te omschrijven. Het gaat om de sfeer van het slachthuis, de inspirerende geur van bloed en het contact met de dieren die vaak heel goed weten dat hun leven op zijn eind loopt. De contacten met je medeslachters, het prettige gevoel van ergens bij te horen en de bijeenkomsten van onze vereniging zijn ook pluspunten.

Het is jammer dat er ook mensen zijn die onze liefhebberij helemaal niet zien zitten. Ze zijn verenigd in obscure clubjes van geitenwollensokkenfiguren en proberen, niet gehinderd door enige deskundigheid, onze bezigheden in diskrediet te brengen. Hoe kan iemand die nooit een slachthuis van binnen heeft gezien nu oordelen over de maatschappelijke noodzaak de consumenten van vlees te voorzien? En als wij niet slachten, zouden er toch veel te veel landbouwdieren komen?

Maar eerlijkheidshalve moet ik toch melden dat het slachten zelf een bijzondere fascinatie op ons uitoefent. Dat is ook de reden dat er steeds meer organisaties komen die slachtreizen organiseren. Als je het hele jaar in de gestructureerde ambiance van het slachthuis hebt geopereerd wil je wel eens iets anders.

Tijdens mijn laatste vakantie heb ik eindelijk de gelegenheid gekregen om in een ver land een kameel te slachten. Zonder verdoving natuurlijk, want dat mag daar niet. Ik kan moeilijk uitdrukken wat een geweldig moment het was toen ik dat enorme dier na mijn deskundige halssnede langzaam door zijn poten zag zakken. Ik heb een mooie foto laten maken van mezelf en die dode kameel. Een fantastische herinnering voor later!

De kwestie: damherten

**HARM NIESEN EN
NETTIE DEKKER**

De damherten in (en buiten) de Amsterdamse Waterleidingduinen hielden de gemoederen de afgelopen maanden flink bezig. In een door De Faunabescherming aangespannen procedure besliste de rechter dat damherten die zich buiten de hekken van het gebied ophouden, mogen worden afgeschoten. Want, zo is de redenering, de dieren zijn schadelijk voor de landbouw en gevaarlijk voor het verkeer.

De damherten waren de afgelopen tijd weer volop in het nieuws.

De discussie over het al dan niet afschieten van damherten binnen en buiten de hekken van het duingebied tussen Zandvoort en de Langevelder-slag in de gemeente Noordwijk speelt al jaren. Begin dit jaar deden koppen als 'Massale sterfte damherten' en 'Damherten sterven bij bosjes in Waterleidingduinen' in (landelijke) dagbladen de discussie opnieuw oplaaien. Een discussie waarover velen, waaronder het zakenblad *Quote* en een museumdirecteur, hun plasje wilden doen.

Leeuwen in Bloemendaal

In de rubriek 'Jelle's weekdier' in de *Trouw* van 4 mei 2013 concludeert Jelle Reumer, directeur van het Natuurhistorisch Museum Rotterdam, dat de damherten slachtoffer zijn van een gebrek aan vijanden. 'De aantallen,' schrijft hij 'zijn in een kort tijdsbestek exponentieel toegenomen, niet gehinderd door een gebrek aan voedsel of de aanwezigheid van roofdieren en jagers.' Hij vervolgt: 'Voor je het weet zijn het er te veel, maar ja, doe er eens wat aan zonder Faunabescherming of de publieke opinie in de gordijnen te jagen.'

In de afsluitende alinea legt hij nogmaals uit – de lezer zou de teneur van zijn betoog zo maar kunnen missen – dat er in Bloemendaal nu eenmaal geen wolven en leeuwen zijn om de aantallen herten op natuurlijke wijze te reguleren. 'Die willen ze daar ook niet en dus moeten jagers het nu doen.' Enne, dat 'kostelijke scharrelvlees' laat je toch niet onbenut?

De voorzitter van De Faunabescherming klom niet, zoals Reumer voorspelde, in de gordijnen. Wel schreef Harm Niesen een ingezonden brief, die het dagblad ook publiceerde.

Achterhaalde standpunten

Welke denkfouten maakt Reumer in zijn betoog? *Argus* zet ze nog maar eens op een rijtje:

- Het zijn niet leeuwen en wolven die de grootte van de populatie van hun prooidieren bepalen. Integendeel. Het aantal prooidieren bepaalt hoeveel leeuwen en wolven er kunnen leven en lang voordat de gnoes en de herten het echt moeilijk krijgen, sterven de leeuwen en de wolven van de honger. Om

'Te veel' is een begrip dat biologisch gezien niet eens bestaat.

dichter bij huis te blijven: veel muizen betekent veel torenvalken en uilen, weinig muizen en de torenvalken en uilen verhongeren.

- Damherten leven sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw in Kennemerland, dus buiten de Amsterdamse Waterleidingduinen. Ze leven overal in de Kennemerduinen, op de vele landgoederen en in privétuinen.
- Zowel in de Amsterdamse Waterleidingduinen als in de overige gebieden is absoluut geen sprake van 'te veel' damherten. 'Te veel' is een begrip dat biologisch gezien niet eens bestaat. Ze bestaan, dus er is plaats en voedsel voor ze.
- Volgens onderzoeksinstituut Alterra van de Universiteit Wageningen is er ruimte voor meer dan een verdubbeling van de aantallen damherten.
- Afschieten reduceert het aantal dieren niet. Alleen natuurlijke oorzaken kunnen de groei van een populatie stoppen, door intraspecifieke interacties en aanpassing in de hormoonhuishouding. Niet predatie en niet voedsel zijn de belangrijkste, laat staan de enige factoren die een populatie reguleren.
- Bejagen doet niets aan de oorzaak van welk probleem dan ook, maar stimuleert wel de voortplanting enorm.
- Binnen het leefgebied van de damherten zijn geen problemen en daarbuiten zijn ze naar verhouding klein en oplosbaar.

Kortom, concludeert Niesen: 'Jelle Reumer is directeur van een museum en dat is te merken. Musea houden zich bezig met het verleden, niet met het heden. En dat uit zich nu in zijn achterhaalde, ooit misschien in zwang zijnde standpunten.'

Jagen is niet voor armoedzaaiers. Een neushoorn 'doet' zo'n 100.000 US dollar.

Op plezierjacht in het buitenland

Een kijkje in de wereld van jachtreizen

In april 2012 kwam aan het licht dat Koning Juan Carlos, erevoorzitter van het Spaanse WNF (Wereld Natuur Fonds), op olifantenjacht was geweest in Botswana. Het nieuwsbericht werd vergezeld van een foto van de koning, poserend voor een gedode olifant met jachtgeweer in de hand (te bekijken via nos.nl). Het bericht leidde tot veel kritiek. Toch is de Spaanse koning niet de enige die voor de lol in het buitenland, voor veel geld, op (zelfs zeer bedreigde) dieren gaat schieten. Inge Sloos geeft een kijkje in de wereld van de jachtreizen.

Uit onderzoek van de Dierenbescherming ('De beleving van jacht onder Nederlanders', Dierenbescherming, oktober 2006) blijkt dat een grote meerderheid van de Nederlanders vindt dat de plezierjacht niet kan. Jagers trekken zich daar niets van aan. Het jagen in het buitenland groeit en bloeit. Van jagers die in het buitenland jagen voor het plezier en de trofee, is het Nederlandse percentage zelfs het hoogste in de wereld. En dat is wat de meeste mensen helemaal niet weten. Meer dan 50 procent van de Nederlandse jagers, jaagt jaarlijks één keer – of vaker – voor het plezier en tegen betaling in het buitenland. Van de leden van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) (ofwel vierduizend jachthouders) beschikt 18 procent zelfs over eigen of gepachte jachtgrond in het buitenland. Zweetse

Lulof, reclameman van de KNJV, heeft gezegd: 'Negentig procent van de 30.000 Nederlandse jagers heeft al eens in het buitenland gejaagd.' Er zijn zo'n zestig jachtreisfirma's die adverteren in *De Nederlandse Jager*, het officiële blad van de KNJV. De KNJV geeft aan haar leden adviezen voor jacht in tientallen landen in de wereld.

Perverse vakantiepraktijken

Een groeiend aantal jachtreisbureaus biedt jachtreizen aan naar landen over de hele wereld. Alles is mogelijk. Jachtervaring is niet nodig. Vooral de drijfjachten op wilde zwijnen zijn populair. Dat zijn jachtmethoden die hier in Nederland verboden zijn. Het is geen probleem om op ernstig bedreigde diersoorten te jagen, als daar maar een grote som geld tegenover staat. De prijs voor het schieten van een neushoorn is ongeveer 100.000 dollar. Een jachtreis naar Afrika om olifanten te schieten, kost zo'n 50.000 euro voor twee weken. De jager mag de trofee tegen betaling mee naar huis nemen. Een doodgeschoten olifant kost dan nog eens 7000 tot 20.000 euro extra. Maar altijd resulteert een jachtvakantie in 'trotse' foto's van jagers (mannen, vrouwen, kinderen, zelfs hele families) met hun geschoten trofeeën. Internet staat er vol mee.

Het is geen probleem om op ernstig bedreigde diersoorten te jagen.

Hoe werkt het?

Afhankelijk van het geplande bestedingsbudget geeft een jachttoerist van tevoren op welke trofeeensoort en welke trofeeënklasse hij wil schieten. Hij hoeft geen benul te hebben van waar die

diersoort is te vinden. Meestal worden jachttoeristen door een lokale jachtopzichter met een 4wheeldrive tot dicht bij de afschot- en lokvoerplaats gereden. Bij *dangerous big game hunting* zorgt de professional voor een dodelijk schot als de toerist half raak of vanwege de zenuwen volkomen naast schiet. Er wordt zeer veel geld verdiend aan wapens en munitie, maar ook aan jachtmode en trofeeeverwerking. Er zijn eremedailles – goud, zilver en brons – voor grote trofeeën en zelfs geschenkbonnen voor het schieten van een hert.

Om alleen al de 7 miljoen jagers van de EU aan hun trekken te laten komen, worden er in Europa en elders in de wereld heel wat dieren gefokt. Zo zijn er tweehonderd jachtfarms in Zuid-Afrika. In Oostenrijk zijn er duizenden fokkerijen die bejaagbaar wild produceren. Een deel van deze dieren gaat direct naar de levensmiddelenindustrie; de andere dieren pas nadat ze ergens voor hun trofee zijn geschoten. Via www.Zuchtwild.at kunnen jagers nog levende kapitale herten- en reebokken kopen en binnenkort ook gemsbokken. Er is een internationale markt voor gefokte

edelherten, omdat de vraag naar kapitale trofeeën zeer groot is. De fokherten krijgen tijdens de geweiopbouwfase in het voorjaar krachtvoer met veel calcium om een optimale

uitharding en zo groot mogelijk gewicht van het gewei te bereiken. Jachtoerismeclubs als Safari Club International (SCI) en de Conceil International de la Chasse in Parijs (CIC), geven elk een zelfbedachte puntenscore voor de grootte van trofeeën.

In het algemeen worden de afschotprijzen bepaald door de mate waarin een geschoten dier een imposante en zeldzame trofee oplevert. Afschotprijzen voor mannelijke dieren zijn vaak een factor 5 tot 10 hoger dan voor vrouwelijke dieren. Uitzondering daarop zijn de afschotprijzen van bijvoorbeeld vrouwtjesberen, lynxen en wolven, omdat er geen verschil te zien is in

de trofeeën. Op websitepagina's van diverse jachtreisfirma's kunnen geïnteresseerden een offerte laten maken voor de gewenste te schieten diersoort, de gewenste trofeegrootte in centimeter of millimeter, het gewenste gewicht in kilo's en het gewenste aantal trofeeën als het om een groeps- of familiereis gaat.

Op de prijslijst van de via jachtadvertentie.nl en jagd-in-bulgarien te vinden jachtpagina ropotamo is bijvoorbeeld het volgende te lezen:

'– De standaardprijs voor het schieten van een edelhert met een geweitrofee boven 13 kg is € 18.425. Elke 10 gram meer kost € 77.'

'– Gouden medaille edelhartrofeeën met een puntenwaardering van meer dan CIC 230 punten kosten nog eens 10% extra.'

Trofeebuit en rituelen

Het op de foto gaan met een jachtbuit gaat gepaard met verschillende bizarre rituelen. In West-Europa worden de dieren gestrekt gedrapeerd.

Met jachtfoto's van vrouwelijke hoefdieren – zonder gewei of kleine of geen hoorns – willen ze niet thuiskomen.

Een gedode moefflon op een wondbed met de laatste beet.

Een jachtreisfirma geeft zelfs fotografeer-instructies:

‘Plaats de jachtbuit in zijn natuurlijke omgeving en in een natuurlijke houding. Bij voorkeur op een heuveltje en met de door het schot meest beschadigde zijde naar de achterkant en met de kop ver naar voren. Verwijder alle bloed(sporen) of camoufleer die met zand of aarde. Vooral bij geweidragers, hoorndragers en dieren met slagstanden zijn close up foto’s waarbij de kop voor het foto toestel wordt gelegd erg belangrijk om indruk te maken. Ondersteun de kop op een boomstronk, een rotsblok of een aangesleepte steen of anders op één of twee paaltjes in de grond. Camoufleer die paaltjes met gras of bladerdakken. Als er geen ondersteuningsmateriaal voor de kop voorhanden is houd de kop dan zo onopvallend mogelijk omhoog met de hand. Houd de bek opengesperd van dieren met slagstanden of grote tanden. Dat kan met een steen achter in de bek of met een tak. Dit betreft vooral wilde zwijnen, beren, nijlpaarden, krokodillen en bavianen. Fotografeer vanaf een laag standpunt om te zorgen dat de buit zo groot mogelijk lijkt. Om dat effect te verhogen maakt de schutter zich klein achter het lichaam, meestal rustend op de knieën. Trek vervolgens een big smile.’

Een uit Schotland afkomstig gebruik is dat het gezicht van degene die voor het eerst een groot dier geschoten heeft wordt ingesmeerd met bloed uit de schotwond van het dier. Dit ritueel is zelfs soms te zien op foto’s van vrouwen en kinderen met hun jachtbuit.

Sterke lobby

De lobby voor de (trofee)jacht is enorm. Zo behartigt de Federatie van Europese Jagersverenigingen (Fédération des Associations de Chasseurs Europe (FACE)), waarin de KNJV ook deelneemt en stemrecht heeft, de belangen van 7 miljoen jagers. De wapenindustrie en -handel en de jachtbedrijven hebben veel invloed in de FACE en via die weg ook in het Europese Parlement. Er zijn 36 nationale jagersverenigingen lid van de FACE. Er zijn ook nog vijf internationale jachtfederaties lid van de FACE:

Soms op het zogenoemde ‘wondbed’ van sparrentakken en vaak met de zogenoemde ‘laatste beet’ (een looftakje in de bek) en nog een takje op de wond van de schotinslag. Zelfs beren, ook grizzlys krijgen een sparrentak in de bek gestopt. Elders wordt er vaak naar gestreefd de geschoten dieren als ‘nog levend’ te laten poseren, om te laten zien dat de schutter een krachtig dier heeft ‘overwonnen’. Dus met de handen onder de oksels van de voorpoten. Of door het dier in de nek te draperen. Om de lengte van de trofee nog beter zichtbaar te maken worden in Amerika – wolf, poema en krokodil – vaak aan de bek opgehesen aan een boomtak. In Oost- en Zuid-Europa gebeurt hetzelfde ook wel met wilde zwijnen en beren. Trofeeënjagers schieten voor zover het gewei- en hoorndragers betreft alleen mannelijk dieren. Met jachtfoto’s van vrouwelijke hoefdieren – zonder gewei of kleine of geen hoorns – willen ze niet thuis komen en die zijn op de jachtreclamewebsites dan ook zeldzaam.

- 1 SCI – Wereldwijde organisatie van trofeeën-jagers, gevestigd te Tucson USA. Jaarlijks houdt SCI een *trophy hunting convention* en *-fair* in Reno;
- 2 AECT – European Association Traditional Hunting;
- 3 FEDECAT – World Council Sport Federations Hunting Shooting;
- 4 EJAK – European Conference Private Game-keepers;
- 5 AECAC – European Association of the Civil Commerce of Weapon, gevestigd in Barcelona.

De werkgroep 'Jacht, Visserij en Natuurbeheer' van het Europees Parlement heeft dankzij deze lobby in 2003 in Straatsburg de resolutie aangenomen dat jachtoerisme sterk ondersteund moet worden om de bijdrage die deze bijzondere vorm van ecotoerisme kan leveren aan de economie, werkgelegenheid en biodiversiteit op het platteland.

Zorg ervoor dat de buit zo groot mogelijk lijkt en trek een big smile.

De Werkgroep Jacht van het Beneluxparlement ijvert voor jacht met pijl en boog in heel België, jacht met behulp van een duivencarroussel en geluiddemper, vervoer van vers geschoten wild over de landsgrenzen, vermindering van predatoren en bevordering van de hoeveelheid kleinwild.

Waarom anti-jachtreizen?

Exploitatie en uitbuiting

Jachtreizen hebben niets met wildbeheer, fauna-beheer of natuurbeheer te maken, maar alles met exploitatie en uitbuiting van in het wild levende dieren. Er wordt op grote schaal bijgevoerd. Er wordt vrijwel uitsluitend mannelijk wild geschoten voor de trofeeën. Bovendien zijn de vrouwtjes belangrijk voor de jachtmogelijkheden in de toekomst. Voor de gepaarde vrouwtjes is meer voedsel beschikbaar. Ze krijgen meer jongen en brengen er meer groot. Het gevolg is jaarlijks een aanzienlijke aanwas ten gunste van de jacht. Bovendien worden er ook nog eens op grote

schaal roofdieren geschoten, zoals leeuwen, luipaarden, poema's, lynxen, beren, wolven en vossen. In sommige gebieden zijn nauwelijks dieren die een natuurlijke dood sterven en als kadavers ten goede kunnen komen aan andere diersoorten. Vooral grote roofvogelsoorten zijn daar de dupe van. De wijze waarop in de hele wereld wilde zoogdieren worden 'beheerd' en geëxploiteerd, is een bizarre vorm van extensieve veeteelt, volkomen in tegenstelling tot natuurbeheer zonder jacht. Kortom, als gevolg van deze morbide hobby worden natuurlijke ecosystemen volkomen ontwricht en worden natuurlijke processen voortdurend gehinderd.

Ook 'ons' – door een jagende directeur beheerde – Nationale Park De Hoge Veluwe heeft veel weg van een extensieve veehouderij. Bezoekers kunnen hier geschoten wild kopen en conserveren. Stooftop edelhert en wild zwijn, wat jaarlijks 25.000 à 50.000 euro oplevert. De binnenlandse jachtreizigers die dat wild op de Hoge Veluwe mogen schieten betalen daar jaarlijks gezamenlijk zo'n 300.000 euro voor.

Gebruik verboden middelen

Er worden jachtreizen aangeboden waarbij verschillende (soms zelfs in Europa en Nederland verboden) wapens en jachtmethoden worden gebruikt, zoals pijl en boogjacht, gebruik van explosieven, handgun en pistool, lokaas en drijfjachten. Sinds 1 april 2002 is bijvoorbeeld de drijfjacht op wilde zwijnen in Nederland verboden, maar drijfjacht op herten en reeën is in Nederland al meer dan een halve eeuw verboden. Een veelgebruikt argument vóór plezierjacht is dat 'jachttoerisme bijdraagt aan het behoud van biodiversiteit en aan de levensstandaard van de lokale gemeenschappen' of 'het in stand houden van de diersoort'. 'Locals' hebben een baantje dankzij de jachttoeristenindustrie, door voor die toeristen te koken, hun bedden op te maken, hun kaki hemden te wassen en in keurige plooiën te strijken en hun trofeeën schoon te maken en te prepareren.

Dergelijke landen en lokale gemeenschappen kunnen echter veel meer profiteren van ecotoeristen, die niet komen om de dieren te schieten, maar om ze te bekijken en te fotograferen. De levende dieren blijven natuurliefhebbers trekken, terwijl de jachttoerist alleen maar een spoor van dode dieren achterlaat.

Conclusie

Dit alles rijmt niet met het charmeoffensief dat de Nederlandse jagers hebben ingezet bij het grote publiek, dat 'jacht echt nodig is omdat er anders "te veel" dieren komen, met alle gevolgen van dien (verkeersongelukken, schade aan landbouw en dreiging voor volksgezondheid)'. Jagers jagen voor het plezier, en het buitenland is daarbij aantrekkelijk omdat daar meer mag dan in ons eigen land. De lobby voor de (trofee)jacht is enorm. De jachtreizenbranche is florerend en wordt mede gefinancierd door fabrikanten en handelaren van jachtwapens

en andere jachtmiddelen.

Een jachtreis wordt uitsluitend gemaakt vanwege een hobby, waarbij de reiziger

erop is gericht om exemplaren van bijzondere diersoorten te doden voor zijn eigen plezier.

Hoe mooier, zeldzamer en gevaarlijker, des te beter. Jachtreizen zijn gericht op het verkrijgen van trofeeën en voor het scoren van exorbitante afschotaantallen. Jachtreizen worden ondernomen door tientallen miljoenen jagers die zich in de media presenteren als wildbeheerder, fauna-beheerder en zelfs als natuurbeheerder. Deelnemers aan jachtreizen zorgt voor verstoring van het natuurlijke evenwicht en hindert natuurlijke processen.

Ten slotte, een jachtreis (als elke vorm van jacht) kent alleen maar verliezers: allereerste de dieren, maar ook de rest van de natuur door verstoring, de plaatselijke bevolking door het wegnemen van dieren uit hun omgeving en het verstoren van alle dieren, en de 'normale' toerist, die wil genieten van de mooie natuur en de dieren die er leven.

Trouwens, een petitie met de oproep de Spaanse vorst te dwingen af te treden als erevoorzitter van het Wereldnatuurfonds werd ondertekend door 40 duizend mensen. Hij is niet langer erevoorzitter van de Spaanse tak van het Wereldnatuurfonds.

In sommige gebieden zijn nauwelijks dieren die een natuurlijke dood sterven.

De buit van de vos

Ontredderde vosjes

Dieren zijn de laatste tijd weer volop in het nieuws geweest. Helaas worden in de media veel negatieve artikelen geplaatst over de vermeende grote schade die dieren zouden veroorzaken.

Dieren hebben leefruimte nodig, planten zich voort naar draagkracht van hun leefomgeving en eten uit de natuur, en dat natuurlijke gedrag wordt hen vooral kwalijk genomen door boeren en jagers. Boeren willen deze dieren nu eenmaal niet in hun buurt zien, of ze er nu wel of geen last van hebben.

Als we jagers en boeren moeten geloven is er een overschot aan vele diersoorten. Ganzen, kraaiachtigen, vossen, het maakt niet uit. Niets ontziend worden deze soorten intensief bejaagd onder het mom van dreigende schade. En je kunt er de klok op gelijk zetten, in juni beginnen ze alweer te klagen over de populatie eenden die nodig moet worden aangepakt. Ze kunnen niet wachten tot het jachtseizoen begint, want dan gaat de smaak van de wilde eend namelijk achteruit. De vriezer moet op tijd worden gevuld.

Jagers vinden dat zij het recht hebben om te oogsten uit de natuur en dulden geen concurrentie in hun jachtgebied. Vooral de vos moet het ontgelden. Afgezien van het feit dat jagers het ontzettend spannend vinden om de 'bandiet' te vangen en te doden, wordt geen middel geschuwd om deze diersoort uit te schakelen. Het is de kick van het bejagen en doden, want vossen doden helpt niet om de populatie vossen te verminderen. Door de jacht op vossen worden er juist meer vossen geboren dan in gebieden waar niet wordt gejaagd. Jagers weten dat zelf ook. De Schermer is zo'n gebied dat door jagers volop wordt benut om hun bloeddorstige hobby in stand te houden. De medewerkers van de dierenambulance Noord Kennemerland werden daar recent mee geconfronteerd. Zij wisten drie ontredderde jonge vosjes te vangen, waarvan de moeder was doodgeschoten door een jager. Een vierde vosje was verdrongen in zijn zoektocht naar voedsel. (Bron: Noordhollands Dagblad)

Tijdens het broed- en nestseizoen jaag je niet op dieren, was de reactie van de medewerkster van de dierenambulance. Maar van die erecode wil de voorzitter van de Wildbeheereenheid (WBE) De Schermer Harm de Jong niets weten. (De 'weidelijkheid' gaat niet verder bij jagers dan het uiten van jagersrituelen zoals het onzinnige doodblazen van het geschoten wild op het tableau; red.) Volgens de voorzitter is het hele jaar jagen op vossen 'juridisch prima in orde'. Vossen zijn predatoren die het hebben voorzien op eieren en jonge vogels, de 'Natuurbeschermingsvereniging stimuleert het zelfs'. Waarschijnlijk bedoelt voorzitter De Jong daarmee zijn eigen schietclub, maar WBE's zijn niets meer dan samenwerkingsverbanden van plezierjagers die zich verschuilen achter de naam Wildbeheereenheid.

De jacht op vossen gebeurt meestal in de nachtelijke uren, in het donker, uit het zicht van het publiek. Hoeveel vogelnesten en jonge vogels zullen bij nachtelijke jachtpartijen worden verstoord en vertrapt door de jagers zelf? Volgens mij kan geen roofdier daar tegenop.

De jager kon de medewerkster niet overtuigen. Het gaat haar om het leed dat je daarmee aaricht. Zij vindt dat belangrijker dan de regeltjes. De vosjes worden goed opgevangen, ze moeten weer verwilderen en zullen later worden teruggezet in de natuur. Maar De Jong denkt dat dat niet kan: opgevangen dieren mag je niet elders loslaten. Hij kwam met een alternatief. Gewoon de vosjes uit de circulatie halen en vergassen is zijn antwoord. Zo'n reactie kan je alleen van een jager verwachten.

Zorgplicht ten aanzien van een dier in nood is voor hen niets meer dan een regeltje op papier. Het siert de medewerkster van de dierenambulance dat zij zich niet laat inpalmen door een fanatieke voorzitter van de WBE, die alleen tot doel heeft de jachtsport te verdedigen.

Jachtopziener opgepakt voor illegale jacht

In Drenthe is een jachtopziener opgepakt, omdat hij illegaal aan het jagen was op een landgoed

waar hij toezicht hield. De jager doodde onder meer verschillende vossen maar ook roofvogels. Tevens zette hij tamme fazanten uit voor de jacht. En dat is dus echt verboden! Hij zou ook roofdieren hebben vergiftigd om te voorkomen dat de dieren de jagers voor zouden zijn. Bij de jachtopziener thuis werden onder meer illegale klemmen en vallen in beslag genomen. De jachtakte van de man is ingenomen. Een tweede verdachte werd ook door de politie aangehouden. (Bron: Dagblad van het Noorden)

Roofvogels vergiftigd

In Oude Pekela trof de dierenpolitie drie dode roofvogels aan. Waarschijnlijk zijn de vogels gevangen met pootklemmen. Het gaat om sperwers. Bij alle drie waren de poten gebroken. De recherche in Drenthe heeft de afgelopen jaren al meerdere malen personen opgepakt die zich er schuldig aan zouden maken. Het vergiften en op andere manieren doden van roofvogels is meestal jachtgerelateerd.

Wreedheden jegens dieren

Het lijkt erop dat veel negatieve berichten over een diersoort voor sommige mensen een vrijbrief is om deze te mishandelen. Een eend, een gans en een hert werden gesignaleerd met een pijl door de kop. Een man uit Sliedrecht die een eend met een pijl zou hebben beschoten, heeft zich op het politiebureau gemeld. De politie verdenkt de man van het overtreden van de Wet wapens en munitie, de Flora- en faunawet en de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. De kruisboog werd in beslag genomen.

Watervogels verstrikt in vissnoer

Watervogels zijn met regelmaat de dupe van nalatig gedrag door sportvissers. Het komt voor dat deze dieren weken of zelfs maanden rondzwemmen met verwondingen veroorzaakt door vishaken en vissnoer. Zo'n vogel haalt vaak de krant en de meeste mensen zijn dan erg begaan met het dier. Indien mogelijk wordt het dier gevangen en verzorgd, totdat het weer teruggezet kan worden in de natuur.

Hengelsport

Het zijn niet alleen de watervogels, maar vooral de vissen die veel te lijden hebben van de hengelsport. Net als bij de jachtsport kan je van een echte sport niet spreken. Bij een sport gaat

het om gelijke tegenstanders en dat is ook hier niet het geval. Het dier verliest altijd. Er is geen vis die vrijwillig een haak doorslikt of een haak door de bek laat slaan; de pijn voelen ze absoluut. Dat is middels wetenschappelijk onderzoek aangetoond door de Nederlandse onderzoekers Verheijen en Buwalda.

Geen normaal mens haalt het in het hoofd om bijvoorbeeld een kat of cavia aan de haak te slaan, maar een vis aan de haak wordt gezien als de normaalste zaak van de wereld. Hengelaars gaan er voor het gemak vanuit dat vissen geen pijn voelen, want ze schreeuwen niet. De vissen raken gewond als zij met een haak door de bek door het water worden getrokken, vastgepakt en ruw van de haak worden gehaald. Zodra een vis wordt beschadigd, is het dier vatbaarder voor ziektes, parasieten en schimmels. Vissen zijn hoogontwikkelde, gewervelde dieren met dezelfde zintuigen als de mens. Maar dat wil de hengelaar liever niet weten.

Rattengif

Recent onderzoek heeft aangetoond dat een kwart van de ratten resistent blijkt te zijn voor rattengif. Rattengif is een middel dat veel dierenleed veroorzaakt en niet tot een structurele oplossing leidt om overlast te voorkomen. Het gif veroorzaakt inwendige bloedingen en betekent een pijnlijke en langzame dood voor de dieren die ervan eten. In Zaandam, vlakbij het station, waren enkele lokdozen met gif geplaatst op de openbare weg. Van één doos was het deksel verdwenen. Het resultaat was dat het gif met een aantrekkelijk kleurtje voor het oprapen lag. Voor kinderen en dieren een levensgevaarlijke situatie.

In Zaandam werden lokdozen met rattengif aangetroffen op de openbare weg.

Vogelvrij

Foto: H. Niesen

Soort: konijn (*Oryctolagus cuniculus*)
Klasse: zoogdier (*Mammalia*)
Orde: haasachtigen of dubbeltandigen (*Lagomorpha*)
Familie: Leporidae
Geslacht: *Oryctolagus*
Jachtseizoen: van 15 augustus tot en met 31 januari

De hierboven genoemde periode is het reguliere jachtseizoen. Helaas is het konijn door de voormalige minister van Landbouw op de vrijstellingslijst geplaatst en is het dier buiten deze periode ook zijn leven niet zeker. Op verzoek van agrariërs mogen jagers in het hele land en gedurende het gehele jaar konijnen doden, vanwege landbouwschade.

De dieren worden gedood met het geweer. Volgens de jagers zelf gaat het daarbij jaarlijks ongeveer om 75.000 dieren. Een andere jachtmethode is het gebruik van fretten, waarbij de konijnen uit hun hol worden gejaagd en vervolgens in een buidel(netje) worden gevangen. Valkeniers bejagen konijnen met behulp van jachtvogels, meestal een havik, eventueel in combinatie met fretten.